

FOTO: JAKUB JANČO

BRAVÓ! 3

FESTIVALOVÝ DENNÍK BELOPOTOCKÉHO MIKULÁŠ 2022
LIPTOVSKÉ KULTÚRNE STREDISKO, LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ

11/06/22

TAKTO O ROK SA TU ZÍDEME ZAS!

DRINA SPOLUŽITIA

V sobotu ráno sú v Liptovskom Mikuláši obchody ešte otvorené. V drogérii Teta neďaleko Domu kultúry začujem rozhovor zákazníčky s predavačkou o tom, čo cez víkend robia ich muži. Zákazníčka hovorí o svojom manželovi: „Večer ide na divadelný guláš s koncertom Pohorelca, lebo jeho babka hrá ochotnícke divadlo. Oстане tam s nimi na noc, aj sa celkom teším. Aj častejšie by také mohlo byť.“

Už predtým som rozmýšľala nad tým, ako ochotnícke divadlo vplýva na partnerov, deti, rodičov a ďalších blízkych členov súborov, a aký veľký kus emočných zdrojov musia divadelníci odkrojiť v prospech svojich kolektívov. Keď sa v mojom rodnom Strečne po dekádach vzkriesilo ochotnícke divadlo, niekoľko ľudí, ktorí sa dovtedy venovali iným múzickým činnostiam, divadelná práca celkom pohltila a predchádzajúce voľnočasové aktivity opustili.

Samostatnou výzvou v zmysle kultivovania viacrozmerných vzťahov musí byť tvorba divadla spoločne so svojim partnerom či priateľmi. Ján Kuráň a Žofia Kráľová z Divadla Apostrop mi v rozhovore popísali silné väzby, ktoré členovia

súboru medzi sebou budujú nad rámec tvorby predstavení. Emočná práca formovania vzájomne komfortného priestoru je takmer až fyzicky stelesnená na pódiu, kde členovia a členky Apostropu ožívajú svoje postavy v tých najvyostrenejších ľudských konfrontáciách, či už po línii vášne alebo násilia.

Ako vôbec dokážu ľudia, ktorí majú vlastné dayjoby, vytvoriť dielo v takom komplexnom médiu, akým je divadlo? Kľúčové je možno práve dobre organizované divadelné spolužitie. Vážim si okamihy poodhaľujúce vnútorný život súborov, ktoré som v týchto dňoch mohla zahliadnuť – či už to bola členka Apostropu utekajúca cez ulicu po tom, ako začula výstrel signalizujúci priblíženie konca predstavenia a čas nástupu na kľučku, alebo režisérka Palacha Renata Jurčová v dlhých objatiach so svojimi hercami priamo na pódiu, medzi technikmi upratujúcimi škatule a zápalky.

Po všetkých výzvach, ktoré sociálna interakcia (a jej nedostatok) priniesla behom posledných dvoch rokov je to dobrý pocit.

D.M.

STAR PROFIL

Drahí čitatelia a čitateľky, ako ste si mohli všimnúť, počas celého trvania festivalu sa tematicky navraciame k našim/vaším umeleckým „poprvé“. Preto som dnes vypovedala lektora workshopu tvorby divadelnej inscenácie, ktorý ste mali možnosť navštíviť včera na našom Belopotáku. Zároveň režiséra, ako filmového tak aj divadelného, respektíve umelca, ktorý to hrá na všetky strany. Patrik Lančarič.

Spomínate si na svoje divadelné poprvé?

Do divadla som vôbec nechodil, bol som basketbalista. Na gympli som sa prvýkrát ocitol v divadle, vďaka našej učiteľke, mal som asi 16-17 rokov, tesne pred Nežnou revolúciou. Boli sme v trnavskom divadle, dovtedy to pre mňa bol svet, s ktorým som nemal nijakú skúsenosť. Volalo sa to: Téma Majakovskij. Ady Hajdu hral Majakovského a Roman Luknár Jesenina. Poznal som ich z telky, boli mi strašne sympatickí, vedel som sa s ich postavami identifikovať. Inscenácia ma totálne pohltila, pamätám si, že som bol úplne hotový. Dodnes si presne pamätám niektoré scény. Bolo to za komunizmu, hrali o veciach, ktoré boli v istom smere šokujúce. Fakt, že niekto nahlas takto pomenuje problém ma fascinovalo najviac. Majakovskij v jednej chvíli hovoril o komunizme: „Čo mám spraviť? Toto som nechcel.“ Ožratý Jesenin k nemu prišiel a hovoril mu: „Na tvojom mieste by som si vpálil guľku do hlavy.“ A on sa zastrelil. Toto si presne pamätám, režíroval to dokonca Blaho Uhlár.

A čo divadelná réžia?

Pri divadle to bol Herodes a Herodias. To som robil ako úplná tabula rasa. Z jedného dňa na druhý som sa dozvedel, že budem režírovať, to bolo moje divadelné poprvé. Peter Pavlac tam hral Herodesa.

Váš prvý dotyk s filmovou réžiou?

Môj oco bol šofér v televízii a odmalička ma brával a vozil na natáčania. Pobežoval som tam, vo všetkých filmoch som

robil komparz. Nikdy som si nepredstavoval, že by som to niekedy v budúcnosti robil. Prvý film, ktorý som spravil, bol pre štúdio Košice, televíznu inscenáciu/televízny film. Bola to zvláštna skúsenosť, bol som šokujúco oslovený natočiť film, na ktorý už bola predloha pani Alty Vášovej, volalo sa to Reny. Spomína sa mi na to veľmi príjemne.

Keďže ste obožľivník, nedá mi neopýtať sa aj na rozhlas...

Rozhlasové poprvé som mal v Košiciach. Bol som tam vtedy umelecký šéf, bolo to krátko po škole, asi v roku 2002. Oslovili ma, aby som urobil rozhlasovú hru, konkrétne od Petra Pavlaca, dramatik Gustáva Meyrinka Hodiny.

Pri toľkých aktivitách sa kde cítite najviac doma?

Vo všetkom. Naopak, ak by som robil len divadlo, tak by som bol ako papagáj, ktorý potrebuje veľa podnetov. Keď ich nemá, tak si vytrhá perie. Keby som robil iba divadlo, alebo iba rozhlas či film, tak by som bol papagáj s vytrhaným perím.

Basketbal ešte hráte?

Nehrám. S basketbalom som celkom zásadne skončil, pretože ma pritiahlo umenie. Ale hrám šach!

S.M.

Štefan Jurča, Renata Jurčová

PALACH

TRI BODKY NA CESTE, LEVICE

Réžia: Renata Jurčová

POJEDNANIE O SLOBODE

Kto z vás by bol schopný obetovať svoj život na protest proti dnešnej pseudo-demokracii? Tej, ktorá stále vyhovuje tým, ktorých myslenie neopustilo bývalé režimy? Pojem sloboda, ktorý sa v dnešnej dobe tak často skloňuje, dosiahol vrchol frekvencie používania počas pandémie. Ešte stále si mnohí neuvedomujeme, že so slobodou súvisí aj zodpovednosť, že byť slobodným (ako to deklarujú respondenti vo videoukážkach inscenácie) nemá nič spoločné s tým, že si idem robiť to, čo chceme.

Divadelný súbor Tri bodky na ceste z Levíc ohýba pojem slobody (ale aj neslobody) v celej inscenácii Palach. Práve táto téma sa stáva, ako uvádzajú autori v bulletine, základným hýbateľom príbehu. V expozícii je divák uvedený do blízkej minulosti (doby pandémie), kedy máme pocit, že sa spoločnosť začína segregovať. Následne však zistíme, že rozdelenie spoločnosti nastalo už v socializme a len sa naprieč storočiami prehľbuje. Hlavným mottom sa stáva myšlienka: „Kto nekradne, okráda svoju rodinu.“ V expozícii sa však informácie opakujú a stáva sa tak pridlhou. V ďalších obrazoch sa stretávame s historickým výkladom výhod i limitov socializmu. To má v kontexte edukatívneho rozmeru svoje opodstatnenie. Príval informácií má podobu akéhosi zápasu, ktorý sa snaží posilniť temporytmus inscenácie. V konečnom dôsledku je obraz presýtený množstvom informácií bez divadelnej akcie, po ktorej nastáva zmena v podobe filmového kvízu a teda snaha o interakciu s divákom. Tá ale pôsobí rozpačito. Tiež nám prináša (historicky veľmi dôležitú informáciu – jednu) o cenzúre filmových diel a ich uskladnení v trezore.

V emotívnom závere inscenácia interpretuje tému slobody a neslobody. Citelné je to najmä v obrazoch s Rusom v obývačke, Palachovou obeťou. Inscenácia pripomína manipulatívny režim v časoch jeho úpadku a zároveň preklenie jeho reziduí do dnešnej doby. Výtvarne je scéna nasýtená akčnosťou kartónových krabíc, ktorých znakovosť sa v každom obraze mení. Veľmi funkčné a tvorivé je aj využitie zápaliek. Inscenáciu Palach by mali vidieť všetci žiaci posledných ročníkov na ZŠ a študenti stredných škôl, aby sa pojem slobody a demokracie dostal do správnych myšlienkových koľají.

Katarína Hitzingerová, predsedkyňa poroty

DRBY SPOZA OPONY

Levický súbor *Tri bodky na ceste* si vzalo na plecia úlohu preskúmať traumy minulého režimu. S *Palachom*. O témach inscenácie som sa rozprávala s režisérkou Renatou Jurčovou, za ktorou som prenikla až do divadelnej šatne.

Dynamickým médiom boli škatule, slúžiace ako projekčná plocha. Prečo ste použili práve tento materiál?

V prvom rade sme sa opierali o dramaturgiu predstavenia ako takého. Tie škatule sú materiálom, ktorý sa týka socializmu, a tiež je to metafora v zmysle uväznenia, uzavretia v škatuli. Zároveň to odkazuje na potrebu ľudí žiť v konzumnej spoločnosti. Je tam milión konotácií – škatule vytvárajú priestor, metaforu, nesú rôzne myšlienky.

Dnes sa už môžeme otvorene baviť o minulom režime. Napriek tomu som cítila diskomfort pri niektorých výpovediach pamätníkov.

Ja vnímam ten materiál vždy trochu inak, lebo zakaždým sa to zahrá inak, a naskakujú mi pritom vždy nové konotácie. Mám to ešte aj s tým spojené, že som bola za každou tou ženou a mužom, a rozhovor mi trval minimálne hodinu-dve. V predstavení sú iba výstrižky.

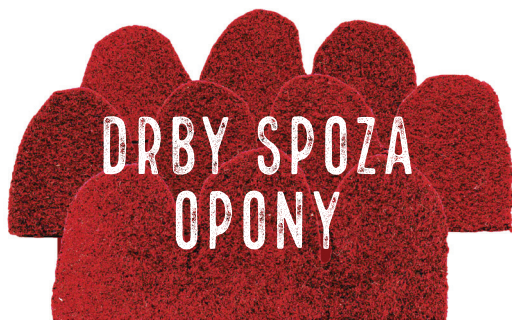
Ako prebiehal proces výberu pamätníkov?

V prvom rade sme oslovovali pamätníkov obdobia vpádu vojsk varšavskej zmluvy. Najmä bežných ľudí, ale aj ľudí z kultúrnej obce. Nakoniec sme vybrali také vzorky, ktoré sa nám hodili do tej všehochuti.

Kam späť sa siahajú tvoje divadelné korene?

Môj počiatok je tu – v Liptovskom Mikuláši. Tu som sa narodila, tu som vyrastala umelecky aj ľudsky, a veľa ľudí tu poznám. Toto je už môj asi 23. ročník, hoci som možno nebola na každom, ale s týmito ľuďmi sa stretávam aj na iných festivaloch. Divadlo robím od svojich šesnástich rokov a vždy som sa točila okolo Belopotáku. Vážim si toto prostredie.

D.M.

Na otázku, či sa vie rozpamätať na prvý kontakt s divadlom, odpovedal záporne. Onakvejšia nebola ani jeho vrava o ochotníckych začiatkoch (ktoré bezpochyby má!). Darmo, režisér Matej Feldbauer je majstrom mystifikácie s úsmevom ľahťáka. Vie rozprávať o niečom, ale aj o ničom.

Príbehom sa nesie konflikt medzi sériou faux pas a obsadením foajé. Ktorý z termínov ti je bližší a prečo?

Z fonetického hľadiska som za foajé, pretože ide o tvrdé slovo: fojer! Aspoň si myslím, že sa tak číta. Po obsahovej stránke inklinujem skôr k faux pas, pretože ma vystihuje a milujem trápne situácie, ktoré niekedy začnem a potom sa dívam, ako sa v nich ľudia topia.

Obdobne ste skúšali aj inscenáciu Čo ohľadom čoho?

Čiastočne áno, ale v tomto prípade ide o dokumentárne divadlo, teda sme mali trápnosť predpísanú. Sestra autora textu Dana Domoráka pracovala presne v hoteli, v ktorom sa náš príbeh odohráva, vychádzajúci z jej skúseností. Veľká časť je však naša fabulácia, pretože tak nezaujímavé prostredie sme skrátka museli okoreniť.

Jednou z fikcií je aj milenecký trojuholník? Alebo vzplanula na skúškach aj reálna vášeň?

Predstavitelka recepcnej a predstaviteľ nezvaného hosťa budú mať v auguste svadbu. Ale poznajú sa už desaťročia...

Absolvovali ste turné po hoteloch pri hľadaní inšpirácie?

Nie. Scéna zámerne nevyzerá ako hotel, ale ako dogabaný, nefunkčný priestor. Aj to je dosť trápne.

Prezradíš nám tvoju skúsenosť z hotelov? Napríklad aj „festivalových“?

Minulý týždeň som bol v rámci prehliadky v Rimavskej Sobote ubytovaný v hoteli s papundeklovými stenami a zabudli sme na to...

J.M.

Daniel Domorák

ČO OHĽADOM ČOHO

DEMOSCÉNA, TRNAVA

Réžia: Matej Feldbauer

ORWELL ICH MÁ LEN 101, V TRNAVE AŽ 360

Ak by sa režisérovi Matejovi Feldbauerovi (ďalej len Feld'ovi) podarilo v nejakej zo slovenských knižníc požičať knihu o cintoríne od Samka Táleho, mohol režisér autorovi textu Danielovi Domorákovi povedať, že jeho text je ohľadom humoru a nemuseli by sa ďalej pýtať, že čo ohľadom čoho. Lenže Samko Tále je (ako mi režisér povedal) beznádejne vypredaný a v knižniciach dlhodobo rezervovaný a treba naňho čakať rok. A tak sa aj ja teraz zamýšľam, že čo ohľadom čoho.

Výtvarná stránka inscenácie bola humorná. Konkrétne obraz oproti foajé bol abstraktný, ale ten sme nevideli, lebo bol imaginárny. To, čo sme z výtvarna videli, boli náznakové a zámerne škaredé alebo aspoň zničené prvky, aby hotel vyzeral smiešne lacno. Fungovalo to.

Ohľadom herectva mal každý z hercov za úlohu hrať akoby dve rozdielne postavy. Pri bielom svetle hrali postavy to, ako sa ich postavy v situáciách naozaj správali. Pri farebnom svietení hrali nimi vytúžený vývoj ďalšieho diania. Každá z postáv mala pridelenú jednu farbu svietenia, aby sme vedeli, komu patrí ktorá vidina. Takéto prudké skoky z polohy prihlúpleho strážnika do roly ostrieľaného Jamesa Bonda či od znuzenej recepcnej k ambiciózneju kunsthistoričke môžu byť aj pre skúseného herca veľkou výzvou. Osvetľovač bol ale k hercom milosrdný a zmeny svietenia až také prudké neboli.

Herci sa ale napriek tomu dokázali bez problémov presúvať z jednej polohy do druhej a predostrieť nám príbehy svojich postáv tak, že sme sa v hľadisku smiali. Niekedy sa im nedarilo správne časovať jednotlivé slovné či pohybové prestrelky, ale aj z tejto nezamýšľanej nedokonalosti vznikol humor.

Ohľadom textu sa Daniel Domorák zabával zväčša slovnými hračkami a zámernými nedorozumeniami medzi postavami, z ktorých je vystavaná väčšina dialógov. Nezmyselná zápleтка končí nezmyselným rozuzlením a príbehy a túžby postáv sa síce nijako neuzatvárajú, ale to ani zjavne nebolo režisérovým či autorovým zámerom.

Na konci je preto na mieste otázka: „Čo ohľadom čoho sme to vlastne videli?“ Ja by som povedal, že zábavnú nepravdepodobnú situáciu ohľadom čoho len kto chce. Alebo to ešte mohla byť napríklad aj hra o tom, ako sa ľudstvo kvôli vlastným nepodstatným túžbam nedokáže včas ubrániť pred dostatočne asertívnymi hosťami s dojímavým príbehom o mŕtvom psovi. Ohľadom toho sa ale rozhodne každý divák sám.

Matej Moško, porotca

RECENZIA

FOTO: JAKUB JANČO

MAX FRISCH

BIEDERMANN A PODPAĽAČI

DIVADELNÝ SÚBOR MAKYTA, PÚCHOV

Réžia: Ľubomír Bukový

BIEDERMANN JE NAOZAJ DOBROSŔDEČNÝ

Pred štyrmi rokmi som od Makty videl inscenáciu na motívy Gogoľovho režízora Kto už dnes nemá maslo na hlave? v réžii Jarky Botošovej a o rok na to pod vedením Michala Babjaka inscenáciu Mister Dollar na motívy srbského autora Branislava Nušiča. Už medzi týmito dvomi inscenáciami bolo vidieť veľký skok v hereckej aj v prístupe k divadlu.

Pri najnovšej inscenácii Biedermann a podpaľáči v réžii Ľuba Bukového vidieť opäť obrovský pokrok. Sledujeme plnohodnotné javiskové postavy, ktoré na javisku naozaj žijú. Herci presne vedia, čo a prečo na javisku robia a spoločne s režisérom rozprávajú nejednoduchý príbeh od nie jednoduchého divadelného autora.

Pri divadelnej hre je zaujímavé sledovať postupné ustupovanie rázneho Biedermanna pri konfrontáciách s asertívnymi návštevníkmi. Čím viac jeho „hostia“ odhaľujú svoje ciele, tým viac Biedermann obhajuje ich aj svoje konanie. Zjednodušene môžeme Frischovu hru vnímať ako výstrahu pred malými ústupkami plazivému zlu. Aby to celé fungovalo a bolo uveriteľné, je dôležité udržať postupnosť upadania vlastného rozhodovania.

Jednotlivé herecké výkony sú dostatočne presvedčivé. Lenže tak u pána Biedermanna aj u pani Biederamannovej sa hneď v prvých obrazoch obe postavy akoby vzdali vlastného rozhodovania a voči zvláštnemu návštevníkovi sa okamžite vzdali úplne. Tajomný pán Schmitz ich opantal natoľko, že mu hneď od začiatku dobrovoľne odovzdali podkrovie bez akýchkoľvek pochybností.

Keď toto totálne odovzdanie vlastného názoru prišlo hneď v prvých situáciách, akýkoľvek ďalší vývoj postavám nezostal. A tak ani divák nemal ďalej čo sledovať. Herecké výkony boli síce na vysokej úrovni, ale jednotlivé situácie stratili dramatické napätie. Biedermann jednoducho odovzdal moc nad svojim životom príliš jednoducho. Vopred nahratý chór, ktorý zo záznamu interaguje s živo hraným predstavením pôsobí zaujímavo. Na to, aby udržal takmer dvojhodinovú inscenáciu, v ktorej sa postavy nemajú kam vyvíjať, to však nestačí.

Matej Moško, porotca

DRBY SPOZA
OPONY

O vzťahu dobrovoľného hasičského zboru a ochotníckeho divadla by sa dala napísať rozsiahla teatrologická štúdia. My pre limitovaný rozsah túto priekopnícku zásluhnú prácu vykonať nemôžeme. A zas viete ako sa hovorí: „Nehas čo ťa nepáli.“ A tak sme sa vedúcim súboru Makyta Púchov Petrom Pantúčkom aspoň porozprávali o tom, kedy pre divadlo planie a kedy tlie.

Kedy sa vo vás naposledy rozhorela vášeň?

Hmmm... Vášeň k čomu? Ale vzhľadom k tomu, že sme na Belopotockého Mikuláša, tak sa asi budeme baviť o divadle. Asi keď sme sa rozhodli, že budeme robiť Biedermann a našli sme si režiséra, tak vtedy sa to tak rozhorelo. Ten začiatkový entuziazmus, to je vždy také pekné a vášnivé.

Aký prúser ste naposledy museli hasiť?

No dneska na tom predstavení. To bol prúser. Dnes sme išli podľa toho jedného Murphyho zákona, že to, čo sa môže pokaziť, sa pokazí a to, čo sa nedá pokaziť sa, sa pokazí práve vtedy, keď to najmenej potrebujete. A to sa stalo práve dnes.

Takže nám chcete naznačiť, že dnes ste pohoreli?

Tak čo už, to je divadlo, to k tomu asi patrí. Veď to je živý organizmus. To má choroby, to má všetko. To je úplne bežná vec.

Biedermann alebo biedermeier?

Biedermann! Buď muž! Určite Biedermann.

Je niekto z vášho súboru členom dobrovoľného hasičského zboru?

Nie, nie je. To čo tam boli tie videá, to sme si požičali od chlapcov hasičov zo Streženíc. Po viem presne, za fľašku slivovice. Boli veľmi milí a ústretoví. Za čo im, samozrejme, ďakujeme.

Planiete túžbou po divadle pravidelne?

Ono to je taká sínusoida. Viete, najprv príde zápal, potom príde ten vrchol a potom si človek hovorí, dajte mi s tým pokoj, choďte všetci preč. A už to ide dole. Ale časom sa to upokojí a potom zas, to rastie. A tak to ide hore dole. Veď to všetci poznáme.

Z.G.

PROBLÉMY, O KTERÝCH SI NETROUFNETE HOVOŘIT

Každý z nás v sebe ukrývá nejaké malé temné tajomstvá. Drobnosti, za ktoré sa hanbíme a tak ich pochovávame niekde v hĺbke emočnej skládky. Niektoré naše zvláštnosti sú menší bizár, niektoré väčší. Tí, ktorým chýba ľudská blízkosť si ju supľujú kadejakým spôsobom – sú latentní frotéri (pozor, nepliesť si s milovníkmi froté županov), či si neváhajú zaplatiť za blízkosť, nech to už znamená čokoľvek. Niektoré sa boja nahlas priznať, že materstvo je občas veľmi frustrujúca záležitosť a niektorých z nás generation gap frustruje natoľko, že nám z toho pokojne môže prasknúť cievka (len teraz neviem či len v párny týždeň, alebo len v dňoch pracovného pokoja).

Tieto naše malé komnatky si neuroticky stráime a potom z toho máme v lepšom prípade tiku v oku, v tom horšom infarkt. Až jedného dňa príde terapeutická skupina DISK a ukáže vám, že guilty pleasure, či kadejaké osobné zvláštnosti nie sú ničím, čo treba skrývať. Ale naopak, niečo čo stačí len prijať. Pretože v konečnom dôsledku život je panoptikum bizarností, ktoré tvoríme my všetci. A strojmi sociálnych konštruktov sme rovnako my všetci, ako ich obeťami. Ak týmto skutočnostiam odmietate čeliť, DISK pripomína, že v prípade infarktu ako následku odmietania seba prijatia, záchranné zložky odporúčajú resuscitovať do rytmu skladby Stayin' Alive. V záujme zachovania duševného zdravia sa autorky článku priznávajú, že jedna zajeď párky na raňajky vianočkou a druhá sa nehanbí za skutočnosť, že inscenácie DISK-u absolvuje ako terapiu. Obe spája skutočnosť, že inscenácie DISK-u považujú za svoje obľúbené guilty pleasure.

Z.G. a S.M.

Blaho Uhlár a kolektív

STAYIN' ALIVE

DIVADLO DISK, TRNAVA

Réžia: Blaho Uhlár

STARÝ BOOMER STÁLE HRYZIE

David Lynch má čiernu izbu, DISK má biely priechod. Čierna izba je na druhom brehu, biely priechod je medzi nekonečnými brehmi. V čiernej izbe sa ocitá, bielemu priechodu sa vyhýba, nikto ho nepoužíva účelovo.

Predstavenia Blaha Uhlára a „diskáčov“ nemajú ani začiatky, ani konce, postavy sa náhle objavia a zrazu zmiznú, bez varovania sa vynoria z univerza a takisto nečakane sa stratia. To pravdepodobne znamená, že tieto naraz permanentne v amoku vibrujúce a naraz tvrdohlavo a žulovo rezignované kreatúry existujú aj vtedy, keď sa na nich nedívame. Presakujú do našich všedných dní, môžu sa objaviť hocikedy a hocikde. Roztekavosť doby sa premieta aj do roztekavosti javiskovej existencie. Priechod je nefunkčný, neurčuje smer, len pripomína, že teoreticky sú pravidlá a možnosti, ktoré vždy s chuťou narušíme a nevyužijeme. Namiesto nechutnej mäkkosti prijatia pomoci a akceptovania rôznorodosti, si vždy nájdeme možnosť premeniť banalitu na gerilovú vojnu uprostred najväčšej džungľovej húštiny.

Paradoxne práve v novej inscenácii Stayin' Alive každý hľadá smer a má cieľ. Ale smer je neviditeľný a cieľu sa neverí. Pohyb bytostí v Disk-kozme stále viac pripomína padanie. Ich zotrvávanie v jednom bode je neustálym ponáraním sa do stále závratnejších hĺbok plytkosti a vytvára nekonečnosť fraktálu trápnosti nedorozumenia a nedorozumenie trápenia.

Ak chceme zostať nažive, tak asi žijeme. Ale aby sme žili, tak sa treba každú sekundu vynoriť z komfortnej zóny jednobunkovcov. A to prináša rôzne stavy: zmätenosť, vyprahnutosť, hnev, strach, smútok, túžbu a najmä primárnu a sekundárnu hanbu, ktorú treba neustále maskovať. Život je neustála trauma, nádyh a výdych je dokonalým týraním seba, komunikácia je diletantským týraním tých druhých.

V Disk-vesmíre každý pohyb, akoby strhol nejakú vrstvu skutočnosti a v priestore sa vytvorí otvorená rana nedopovedaného a neustále prežívaného príbehu. Takto sa vytvára znepokojujúci palimpsest existencie, rôzne vrstvy sa predierajú cez seba, kontext nikdy nie je istý a neustále morfuje. Metafyzika sa pomieša s hnujúcim mäsom, idea sa zamieša so zajakanými floskulami. Zostať nažive znamená, že existuje nejaký boj, nejaká súťaž, nejaký úspech. Telo je nedokonalé, sexuálny život je úbohosť fantázie, láska je mentálne narušenie, bytie je neustály sebaklam, spolužitie je zdvorilý teror, rozhovor je hymna neurózy, dotyk je radosť z hnusu, šťastie je kultúrno-antropologický nezmysel, nacistický pochod je vrchol slobody, galéria je nedosiahnuteľná, C je strácajúci sa sektor, objatie je vrchol zúfalstva, generačné skúsenosti sú najzáhadnejšie zbytočnosti, práca je zhnitý bezlepkový koláč, výkal je dialóg s nekonečnom, posthumánne chuťky sa odzrkadľujú v kontaktných šošovkách, staroba je láskavosť hororu, mladosť je kyselina staroby, raj je perverzita konvencie, baklažánová farba je mágia nezaraditeľného, mobil je svetlo a nakoniec Godzilla nepríde.

Miklós Forgács, porotca

KRITICKÉ UCHO MATEJA FELDBAUERA

Vopred sa ospravedlňujem, ale nebudem sa venovať koncertu, pretože nie som koncertológ a vlastne som ani v konečnom dôsledku (doslova) nedopadol dobre a vylízal som všetky parkety... Na rozdiel od samotného koncertu. Preto vám, milé čitateľky a čitatelia časopisu Bravó! poskytnem len také, ako sa tomu nadáva, fragmenty.

Tomáš Pohorelec si po vstupe Dua Šarizma pred DISK-om aj spomenul ako sa táto dvojica volá a veľmi ich hľadal. Bez nich totiž nechcel začať. A ja sa pýtam, ktovie prečo?

Verím, že nie som jediný, kto si všimol všestrannosť speváka Juraja Smutného. On bol totiž na dvoch miestach naraz. Stál na javisku a spieval do mikrofónu a zároveň stál pod pódiumom a fotil. A ja sa pýtam, ktovie prečo? (hostujúci redaktor chcel týmto lacným Fórrom poukázať na podobnosť Juraja Smutného a Jakuba Janča, ale Jakub je krajší).

Počas koncertu zazneli aj verše Jozefa Mokoša, ktorý raz povedal: „Ja už vlastne nič nemôžem. Kávu bez kofeínu, pivo bez alkoholu, cigarety bez nikotínu a ženy bez všeckého...“

V istom momente Pohorelec vytiahol harmoniku. A začal čurbes. Zvyšok si nepamätám. Ktovie prečo?

Matej (z hebrejského Dar boží)

PRIZNANIA

Ja... vám píšem... tajne. Chcela som s vami v priateľstve a pokoji inscenáciu nacvičiť. S cieľom vytvoriť niečo, čo by sa nás dotklo najskôr fyzicky, zároveň však vašim lícom či okom by pohlo. Hovoria však, že som sa zabudla v slove či v príliš dlhej vete a niekedy som nebola schopná nič povedať. Tak neviem, či mám spomínať Števa, Nočnú moru či Jana, Petra... alebo lásku k divadlu priznať?

RENATA JURČOVÁ

Mojou najväčšou divadelnou láskou je predstavenie Sen noci svätéhojána v podaní amerického výtvarníka Charlesa Vessa. Nakreslil ho v rámci devätnásteho zošita série Sandman (v roku 1990) a jeho tenká linka dala celému príbehu niečo, čo ani neviem opísať, to sa musí vidieť. Nuž, hádam mi Monika Hilmerová z hry Riaditelia odpustí...

ERIK KRIŠŠÁK

DUO ŠARIZMA ODHALENÉ!

Tomáš Pohorelec a Juraj Smutný. Večerná párty s dvojicou pesničkárov motajúcou sa na pomedzí gastro-folkového punku? Prečo nie. Drumbľa, fujara, heligonka, harmonika i gitara, všetky menované inštrumenty pomohli dvom hlasom neznieť osamotene. Pohybovo nadané publikum zvládlo nielen konzumáciu tuhej i tekutej stravy, ale si aj zakrepčilo. Texty boli národovecky po slovensky, nevyhli sa aktuálnym témam a, keďže sme pri ľudovej veselici, alkoholu. Keď si slniečkar s dezolátom štrngnú, razom sa majú radi, i keď isto ráno po opici bude opäť všetko po starom. Dokonca sa éterom rinula aj poézia, aspoň to protagonisti tvrdili. Navzdory determinujúcim priezviskám nebola hudba ani smutná a už vôbec nepohorela. Autor tohto textu by rád ohúril čitateľov názvami skladieb a hlbšími rozbormi textovej i hudobnej zložky. Lenže to prvé si nezapamätal, druhému dobre nerozumel (napokon, je nahluchlý) a ešte sa aj bavil s príslušníkmi i príslušničkami publika, nuž isté je len jedno: nebol sám, čo sa nesústredil. Tak nabudúce!

Erik Kriššák

NASTRAŽENÉ UŠI INSCENÁCIE Z TRETIEHO DŇA

Štefan Jurča: „Nechcel som to zverejňovať, ale... Mikloša som videl na jednom etnofeste tancovať a od toho zážitku som tu performance odvíjal.“

Katarína Hitzingerová: „A ja že koho mi pripomína.“

PALACH

ČLOVEK JE PRIEMEROM PIATICH SVOJICH PRIATEĽOV

„Ja sa zaujímam o performance, mám kamarátov performerov, čo ale ešte nemusí nič znamenať, veď mám kamarátov aj poľnohospodárov.“

– Mikloš Forgács

ŠTASTIE PRAJE PRIPRAVENÝM

„Keďže viem, že Mikloš bude ešte rozprávať o hudbe, vezmem si mikrofón už teraz.“

– Matej Moško

POETIKA A POLITIKA

„Jedna vec je angažovanosť v rámci pamfletu, že prídem a ukričím ti hlavu. Druhá vec je dialóg. Konkrétne aj Hamlet má problém: Čo mám robiť s Oféliou?“

– Mikloš Forgács

DEĽBA PRÁCE PODĽA FORGÁCSA

„Odstránenie balastu ste nechali na nás v intenciách diváckej práce. Čo je v poriadku, divák nech trpí.“

– Mikloš Forgács

ČO OHĽADOM ČOHO

JASNÝ RUKOPIS

„Hovorím si wau, ale tak je to Feldo, tak uvidíme, čo z toho bude. A aj si to uchoopil tým tvojim „nejako to bude“ štýlom.“

– Matej Moško

KOMPARATÍVNA ANALÝZA

„Videli sme tesne za sebou dve predstavenia, ktoré intenzívne pracovali s chrumkami.“

– Matej Moško

METHOD ACTING

„Podarilo sa mu niečo, čo je herecky nemožné, že tam síce bol z mäsa a kostí, ale pochyboval som, že tam naozaj je.“

– Mikloš Forgács

EKONOMICKÝ IMPERATÍV

„Lacný hostel, ktorý sa tvári, že nie je až taký lacný. A má aj SBSkara, takže už má dvoch zamestnancov.“

– Matej Moško

VEDIEŤ KEDY SKONČIŤ

„Hoci to malo napísaných 45 minút, v skutočnosti ich bolo 40, a je to dobre.“

– Matej Moško

BIEDERMANN A PODPAĽAČI

EXPERIMENTÁLNA PEDAGOGIKA

„Robte na sebe, lebo vás prídem biť.“

– Katarína Hitzingerová

KABINET POMALOSTI

„Budhisti vám môžu závidieť. Mantry sú oproti tomuto akčný sci-fi seriál na netflixe.“

– Mikloš Forgács

O HERCOVEJ PRÁCI

„Ako poznám Ľuba, tak Ľubo je herec, ktorý rozmýšľa. A to je u herca veľmi nezvyčajná situácia.“

– Katarína Hitzingerová

OSOBNÁ ZÓNA

„Budem sa ho dotýkať len tyčou, možno neskôr vidličkou.“

– Matej Moško

STAYIN' ALIVE

EVOLÚCIA

„Zrazu po trinástich rokoch si avantgardná bohyňa, diva undergroundu!“

– Mikloš Forgács

S KANÓNOM NA KOMÁRA

„Z celej tej hodiny, čo som hovoril, je dôležitá len jedna veta, aj to nevypovedaná: ľúbim ťa.“

– Mikloš Forgács

BEJVÁVALO...

„Pred sto rokmi bolo erotické, keď ste uvideli moje čelo. Teraz to už erotické nie je.“

– Mikloš Forgács

HORIZONTY TEATROLÓGIE

„So všetkým s Miklošom súhlasím, čomu som rozumel.“

– Matej Moško

D. M.

TRI GRÁCIE, S GRÁCIU.

FOTO: MÁRIA VAŠICOVÁ

FESTIVALOVÝ DENNÍK BELOPOTOCKÉHO MIKULÁŠ 2022, 3. ČÍSLO

VYDÁVA A TLAČÍ: LIPTOVSKÉ KULTÚRNE STREDISKO, LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ · ŠÉFREDAKTOR: JAKUB MOLNÁR

REDAKTORI: ZUZANA GALKOVÁ, SILVIA MATEJČIKOVÁ, DOMINIKA MORAVČIKOVÁ · FOTO: JAKUB JANČO, MÁRIA VAŠICOVÁ

GRAFICKÁ ÚPRAVA: MICHAL HRICKO · ROK VYDANIA: 2022, NÁKLAD: 150 KUSOV, NEPREDAJNÉ.

NEPREŠLO JAZYKOVOU KOREKTÚROU.

HLAVNÝ PARTNER,
VYHLASOVATEĽ
A ODBORNÝ GARANT

HLAVNÝ ORGANIZÁTOR

HLAVNÝ PARTNER

SPOLUUSPORIADATELIA

MEDIÁLNI PARTNERI

